List 48. **NOVICE** Tečaj XLI.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani 28. novembra 1883.

Obseg: Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske 21. novembra l. 1883. — Gospodarske stvari iz dež. zbora kranjskega. (Dalje.) — Poštne hranilnice. — Letno zborovanje društev: „Vdovsko učiteljsko društvo“, „Slovensko učiteljsko društvo“ in „Narodna šola“ v Ljubljani. (Dalje.) — Vabilo na devetnajsti redni véliki zbor Matice Slovenske. — Podoba (povest). (Dalje.) — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Občni zbor c. k. kmetijske družbe kranjske

21. novembra l. 1883.

Kakor smo uže v zadnjem listu „Novic“ na kratko naznanili, vršil se je letošnji redni občni zbor kmetijske družbe kranjske dné 21. novembra t. l.

Obiskan je bil nenavadno obilno, očividno zarad volitve tajnika in osem novih odbornikov, to se je pokazalo v tem, da je koj po oddanih listih za volitve skoraj polovica deležnikov zbor zapustila.

Zborovanje pričelo se je z nagovorom gosp. predsednika barona Wurzbacha, ki se je vkljub bolehnosti vendar hotel vdeležiti zborovanja.

Vladni komisar bil je brat predsednikov, deželne vlade svetovalec Avgust pl. Wurzbach. V imenu deželnega odbora bil je navzoč gosp. deželni glavar Gust. grof Thurn.

Udje centralnega odbora družbe kmetijske bili so navzoči skoraj vsi; vseh deležnikov zbora naštelo se je enkrat krog 110, natančnega številjenja ni bilo lahko mogoče, ker se je nekaj navzočih sprehajalo sem ter tje deloma tudi odhajajoči iz dvorane in zopet vračajoči se.

Nagovor predsednikov obsegal je vse važnejše dogodbe minulega leta s posebnim naglasovanjem praznovanja 600letnice združenja dežele kranjske z ljubljeno našo vladajočo rodbino habsburško, katerih svečanost se je vdeležila tudi kmetijska družba naša z lepo deželno razstavo goved in kmetijskih strojev, in pri kateri priliki se je tudi glavni odbor družbe v imenu kmetovalcev vse dežele poklonil presvitlemu cesarju zagotovivši ga neomahljive udanosti in zvestobe, naglasujoč pa tudi to, da je kmetijska družba ne gledé na različnosti mišljenja v druzih vprašanjih delovala zmiraj složno za povzdigo kmetijstva naše dežele. — Milostljivi odgovor presvitlega cesarja prebral je gospod predsednik do besede z dostavkom, da nam ostanejo besede cesarjeve vedno nepozabljive.

Da je bila vdeležba kmetijske družbe pri svečanosti tako sijajna, za to zahvaliti se je vsestranski podpori in za to podporo izreka predsednik gorko zahvalo tistim udom, ki so sodelovali, posebno zahvalo pa še izreka c. k. ministerstvu za poljedelstvo in c. k. vladi v Ljubljani, deželnemu odboru, ljubljanski mestni občini in pa hranilnici ljubljanski.

Letino našo znači predsednik kot srednjo dobro, tako, da so naši gospodarji večidel zadovoljni. Spminja se umrlih udov družbe, škofa Widmarja, barona Codellija, Antona Samasse, Matije Kulavica in drugih.

Svoj govor pa sklene s „hoch“- in „slava“-klici na presvitlega cesarja, kar je odmevalo po vsi dvorani z živahnimi „živio“- in nekaterimi „hoch“-klici.

Potem pričela se je razprava predmetov dnevnega reda, najprej 1) o poročilu glavnega odbora o družbenem delovanji od zadnjega občnega zbora do 1. novembra t. l.

Poročevalec o tej točki bil je gospod odbornik L. Robič, kateri začetkom omenja, da hoče iz tiskanega in razdeljenega poročila posneti samo važnejše stvari.

Ko na vprašanje predsednikovo zoper ta način obravnave ni bilo ugovora, poroča gosp. Robič najprej o zadevi družbenega lista, da se je o tem poprašalo še podružnice, katere so tudi deloma odgovorile ter se nekatere izrekle za list, druge zoper list, nekatere pa se niso ravno odločno izrekle, vendar pa pokazale pripravljenost, sprejemati ta list. Stvar je zdaj večidel dognana, vendar pa še ostaja rešiti glavno vprašanje vredništva, deloma tudi stroškov, sploh pa utegne list začeti izhajati z novim letom 1884.

Poročevalec naznanja dalje, da se je po sklepu zadnjega občnega zbora izdal nov natis knjižice „o ogledovanji mesa in klavne živine“, za katero je rokopis popravil gosp. Karol vitez Bleiweis, ravno tako pa se je natisnil tudi nov natis dr. Jan. Bleiweisove knjige „o podkovanji zdravih in bolnih kopit“.

Naročilo zadnjega občnega zbora, da naj se naprava kmetijskih posojilnic priporoči s primernim podukom tudi podružnicam kmetijske družbe, izpolnila se je do zdaj deloma s tem, da se je glavni odbor obrnil poprej do predstojništev pri nas uže obstoječih posojilnic, kedar odboru doidejo vsi odgovori, priobčil in razposlal bode dotični poduk.

K tej točki poročila oglasi se k besedi odbornik dr. Poklukar ter dopolnuje tiskano poročilo odborovo še s tem, da ste do zdaj na dotično pisanje odgovorili uže podružnica vrhniška in pa posojilnica za okolico ljubljansko.

Prva pravi, da se je posojilnica osnovala brez posebnih težav, da se začetkom v resnici ni pričakovalo posebnega vspeha, toda kmalu se je pokazal blagodejni vpliv njen, in zdaj kaže uže toliko dobrega sadu posebno pri malih posestnikih, pri plačevanji davka, pri katerem se ognejo posestniki rubežni in stroškom, pa tudi pri obrtnikih in sploh menj premožnih ljudéh, da bi si tega nikdar nihče ne bil pričakoval, in vse to, akoravno še zmirom veliko vplivnih oseb to napravo opazuje hladno in nezaupljivo.

Še obširneje je poročilo predstojništva posojilnice za okolico ljubljansko, ker to popiše prav umevno in temeljito temeljne različnosti pri nas obstoječih posojilnic in na drobno popisuje predsednosti, pa tudi nepriličnosti te in une vrste posojilnic, tako, da si je tudi v teh rečeh popolnem neskušenemu prav lahko, izbrati si za svoje okoliščine posojilnico te ali une vrste.

Iz tega razvidi slavni zbor, da je uže dozdaj o tem vprašanji glavnemu odboru došlo gradivo jako zanimivo, zato gre tudi vsa hvala predstojništvoma omenjenih dveh posojilnic, in pričakovati je, da bode na takih poročilih sestavljen poduk tudi imel zaželjen vpliv.

Potem dalje omenja še gospod poročevalec, da se je v lanskem občnem zboru izrečena želja podružnice jeseniške, da bi se goveja plemenna živina prodajala tudi v Lescah, ne samo v preveč oddaljenem Kranji, uže letos spolnila, kakor mislimo, v zadovoljnost živinorejcev više gorenjske strani.

(Konec prihodnjič.)

Gospodarske stvari iz deželnega zbora kranjskega.

(Dalje.)

4. Poročilo o §. 5 letnega poročila.

V imenu gospodarskega odseka poročal je o tem §fu gospod poslanec dr. Samec.

Poročilo obsega občinske zadeve, pričenja z občinskimi prikladami, in to omenja najprej onih, katere je privolil deželni zbor, vvrstene po posameznih okrajih; dalje o občinskih taksah, o prikladah, katerih pobiranje se je uradno zaukazalo.

Pri marginalni št. 5. odobrila se je občini Poddraga podeljena privolitev porabe vojskine odškodnine 300 gld.

O predložitvi postave za razdelitev pašnikov, zarad katere je deželni zbor leta 1882. sklenil vlado naprositi, da predloži vladino predlogo, poroča deželni odbor, da je ta sklep c. k. vladi z ozirom na veliko pomembo in važnost priporočil. — V gospodarskem odseku navzoči gospod deželni predsednik pa je obljubil z ozirom na uže sklenjeno državno postavo v prihodnjem zasedanji, ker upa, da se bode s pomočjo strokovnjakov za to sposobnih tekočo zimo izdelal načrt postave tako, da bode pred prihodnjim zasedanjem pri vladi gotov.

Važnosti primerno še obširneje obravnavala se je margin. štev. 7., ki zadeva prenaredbo domovinske postave.

O tej zadevi sklenil je deželni zbor leta 1882., da naj se deželni odbor za važno prenaredbo domovinske postave gledé preskrbovanja ubozih po občinah pri c. k. vladi v tem smislu poganja, da nepretrgano bivanje skoz 10 let v eni občini daje domovinsko pravico v tej občini.

Ta sklep naznanil je deželni zbor c. k. deželnemu predsedstvu ter ga prosil, da naj ta predmet po mislih slavnega deželnega zbora in z ozirom na razmere naše dežele najtopleje priporočaje predloži c. k. ministerstvu za notranje zadeve.

Ker je ta prememba domovinske postave posebno za kmetijske občine naše dežele velike važnosti, posebno z ozirom na bližnji nam Trst, kamor od nas odhaja leto za letom na stotine mladih, zdravih in krepkih domačinov, kateri se pa prav dostikrat na stara leta ali po prestanih boleznih onemogli vrnejo ali pošljejo zopet v svoj rojstni kraj, da mu pomnože število nepreskrbljenih beračev, zato je v soglasji z drugimi deželami naš deželni zbor tudi zopet letos sklenil: C. k. vlada se vnovič naprosi delati na spremembo domovinske postave v tem smislu, da 10letno nepretrgano bivanje v eni občini pridobi v nji domovinsko pravico.

Tudi sklep, zadevajoč odvračevanje beračenja in vlačugarstva naznanil je deželni zbor c. kr. deželnemu predsedstvu s prošnjo, da naj v smislu tega sklepa v lastnem delokrogu učini, kar se mu zdi potrebno in da naj ta predmet toplo priporočaje izvoli predložiti tudi visokemu c. kr. ministerstvu notranjih zadev. Kasneje se je vsled zahtevanja c. k. predsedništvu še naznanilo, koliko prostora je v ljubljanski prisilni delavnici, koliko je število prisiljencev in pa, koliko jih je bilo koncem leta 1875. — Konečno sklenilo se je gledé odgonskih postaj, da naj deželni odbor prevdarja, ali bi ne bilo za deželni zaklad koristno, ako se število odgonskih postaj pomnoži, dalje občinam naročiti, da dajo priprego samo takim odgnancem, ki očividno hoditi ne morejo.

5. Poročilo gospodarskega odseka o §. 6. poročila deželnega odbora.

Ta del poročila obsega občila ali ceste, s katerimi se je gospodarski odsek in deželni zbor vsled prošenj in predlogov deželnega odbora tudi posebej še pečal.

Poročilo uvrsteno je po cestnih okrajih, omenja pri škofjeloškem cestnem okraji poljansko-cirkenske oziroma zavodenske ceste, pri idrijskem okraji: udora hriba pod Razpotjem, uvrstenja ceste od Žira do Dolenjega Logatca med okrajne ceste, dalje: podpore in predplačila za popravljanje žalske ceste vsled cesarjevega popotovanja v Idrijo.

Pri ložkem okraji omenjena je preložitev ceste čez goro Bonco; pri okraji ljubljanske okolice: naprava cestne zveze pod Pijavo Gorico med novo turjaško cesto in staro okrajno cesto; pri cestnem okraji litijskem: podpore vsled udora hriba pri Zagorji in pa uvrstitev ceste od Slapnice do Litije med okrajne ceste; pri okraji logaškem: podpore za popravljanje cesta vsled cesarjevega potovanja v Idrijo; pri cestnem okraji metliškem: uvrstenje občinske ceste poleg Grma čez Lahino med okrajne ceste; pri cestnem okraji radoljškem: podpore in predplačila za stavbo mostu na bohinjski okrajni cesti v Srednji vasi; podpore za stavbo savskega mostu pri Lescah; preložitve ceste pri Zagoricah in Lescah; pri cestnem okraji ribniškem: preložitve ceste čez goro Bonco; napravo nove ceste med Soderšico in Podklancem in preložitve ceste pri Vinici; pri cestnem okraji novomeškem: podpore za preložitev novomeško-mokronoške ceste; pri cestnem okraji žužemberškem: podpore za preložitev kočevsko-žužemberške ceste; pri cestnem okraji senožeškem: popravljanje na reški cesti in oddaje mitnine na tej cesti; pri cestnem okraji kamniškem: dalnje podpore za preložitev „Klanca“ v mestu Kamniku; pri cestnem okraji črnomaljskem: predplačila 3300 gld. za cesto od Hajke do Doblic.

(Dalje prih.)

Narodno-gospodarske stvari.

Poštne hranilnice.

Počenši od 6. dné novembra t. l. vpelje se pri avstrijskih poštnih hranilnicah nov postopek, ki vložnikom obeta kaj velike koristi ter izpolni željo, katero so obrtniki in trgovci dokaj let sem če tudi brez vspeha do zdaj izrekali.

To je namreč uže na mnogotero stran pretresani promet z nakaznicami v podobi čekov (angl. Checks), katerega je poštno-hranilnični urad poprijel ter ga v nekaj dnevih, namreč 6. dne novembra, začne.

Dotični ukaz določuje, da se tistim vložnikom poštnih hranilnic, kateri imajo v poštni hranilnici čez 100 gold. hranilne imovine, ako zahtevajo, pošlje nakazna knjižica, imajoča po 50 golic ali blanketov za čeke (Checks).

Te golice je treba izpolniti tako, da se va-nje zapiše nakazani iznos v cifrah in s pismeni (črkami) in pa kraj in dan s podpisom vred.

Zanimljiva novščina na teh golicah je ta, da imajo po štiri vrste brojk ali cifer (jednice, desetice, stotice, tisočice), katerih vsaka obseza cifre 1—9. S tem, da se odrežejo ali odstrižejo tiste cifre posamičnih vrstá, katere so više od cifre v vsaki posamični vrsti potrebne v izraz nakazanega iznosa, onemogočena je povsem izopačba nakazanega iznosa na golici.

Novo občenje z nakaznicami, ki ga c. kr. poštno-hranilnični urad s tem vpeljuje, najde gotovo pri naših obrtnikih in trgovcih živ odziv ali oglas in jako udeležbo, kajti po njem bode vložniku mogoče, brez stroškov in vendar varno, hitro in lagotno novčne iznose iz svoje hranilne imovine na vse strani v izplačilo nakazovati.

Ako ima vložnik, recimo, na Dunaji komu kaj plačati, popiše golico iz svoje knjižice čekavnice, dá si nakazani iznos pri najbližjem poštnem uradu v svoji vložni knjižici odpisati — pri čemer ni potreba, da bi on sam osebno hodil na pošto — in oddá ali pošlje ček (nakaznico) tisti osebi ali firmi, kateri hoče kaj plačati. Le-ta lahko nakazani iznos ali sama pri c. kr. poštno-hranilničnem uradu vzdigne ali pa ček v plačilo kateri tretji osebi dalje oddá. Kdor le-ta ček v 14 dnevih poštno-hranilničnemu uradu predloží, prejme za-nj precej na pokaz nakazani iznos, kajti ček se izplačuje imetniku.

Če pa izdatnik takega čeka želí, da bi se plačilo opravilo pri katerem koli poštnem uradu, in ne na Dunaji, to pristavi na zadnjo stran čeka svoj podpis in adreso tiste osebe ali firme, kateri, in pa ime poštnega urada, pri katerem se ima plačilo opraviti, ter pošlje tako popisani ček poštnine prosto in pod priporočilom poštno-hranilničnemu uradu, kateri brž ta iznos pri dotičnem poštnem uradu nakaže. Ako bi vložnik rad, da bi mu ne bilo treba vsakega s čekom nakazanega iznosa pri najbližjem poštnem uradu v svoji vložni knjižici odpisat dajati, lahko si tudi v tem pomaga, in sicer tako-le: Treba mu je samo, da svojo vložno knjižico za brambenico v hrambo izročí poštno-hranilničnemu uradu, kateri po tem odpis nakazanega iznosa v vložni knjižici vselej sam opravi.

S pomočjo te hrambenice je moči na dano, v hrambo vložno knjižico pri vsakem poštnem uradu prihranke dodatno vlagati. Kdor svojo vložno knjižico v hrambo dá, prejme, če tako želí, tudi po več hrambenic ali hrambenih listov tako, da mu bode mogoče na eno in isto knjižico v različnih krajih in po različnih osebah ob enem kak iznos vložiti.

Poštno-hranilnični urad pošlje — kakor se razume samo ob sebi — o vsaki poznejši vložbi novcev znano, res da od tega ali onega grajano, ali v tem slučaji pač prav koristno prejemno potrdilo uradovo pod adreso, ki jo je vložnik povedal, recimo na priliko na dunajsko firmo, ki ima enega ali več potujočih ljudí na deželi, da ji novce poterjavajo.

Vsak teh potujočih služnikov prejme po eno hrambenico, na temelji katere on lahko poterjane novce precej pri najbližjem poštnem uradu vloží.

Ta postopek z nakaznicami ali čeki je kaj prost ali enovit, pač vsacemu, tudi zasebniku popolnem razumen in dostopen. Ta postopek sme se šteti za prevelik napredek v plačilnem prometu ter bode gotovo deloval pospešno na novčni pokret ali gib tako države kakor tudi obrtniškega in trgovskega sveta.

Za take male hranljivce, ki nimajo večih iznosov na razpolog ter želé, da bi svoje vloge lahko v krajših rokih nazaj dobivali, ako bi potrebovali, poskrbljeno je z drugim postopkom, katerega poštno-hranilnični urad počenši od 16. novembra t. l. za zdaj pri blizu 1400 biralnicah vpelje.

To je namreč postopek „vračil na kratko ali kratkim potom“.

Po tem postopku bode moči pri vseh v to določenih biralnicah (izplačevalnicah), ki jih je blizu 1400 in katerih število — kakor slišimo — bode 1. decembra t. l. še znamenito povišano, za zdaj do 20 gld. precej vzdigniti, samo če se oddá odpoved in poslednje prejemno potrdilo ali poslednje potrdilo imovine ter predoči vložna knjižica. Vračilo se izplača naravnost temu, kterega podpis je bil vzprijet v vložni knjižici. Prejemna potrdila za ta postopek tekó od 16. dne septembra uže med ljudmí ter potrjujejo hranilno imovino s črkami. Po vsakem vračilu, ki ga vložnik prejme po tem kratkem poti, dobí on od poštno-hranilničnega urada s prvo pošto potrdilo o hranilni imovini, kar mu je še ostane (potrdilo imovine, tiskanica št. 57 *a*). Na podlogi tega potrdila on lahko vnovič kako vračilo kratkim potem dobode.

Le-ta vračilni postopek po kratkem poti bode brez dvojbe še znatno povzdignil poštnim hranilnicam število vložnikov, da si je uže zdaj sila veliko.

Solske stvari.

Letno zborovanje društev:

„Vdovsko učiteljsko društvo“; „Slovensko učiteljsko društvo“ in „Narodna šola“ v Ljubljani.

(Dalje)

Po skončanem gosp. Govekarjevem poročilu pričel je svojega gosp. blagajnik Ivan Tomšič. Naznanil je, da je imelo društvo do letos 131 udov. Izmed teh so umrli: preč. gosp. Iv. Šolar, bivši c. k. deželni šolski nadzornik v Zadru; gosp. Franje Hlavka, gosp. Blaž Kuhar (ki je bil v najbolj kritični dôbi društvu en čas predsednik) in gosp. Josip Kavšek. Dva uda vzela sta od društva slovó. Tedaj šteje ono še 125 udov; med temi je podpornih 23, pravih pa 102. — Nekako neprijetno bilo je slišati, da izmed obilnega števila slovenskih učiteljic jih društvo šteje le 6, zapiši: šest med svoje ude, kar je, kakor je gosp. govornik dobro djal, „gotovo znamenje, da se ženstvo jako malo briga za naše društvo. Teh 6 učiteljic službuje na kmetih, tedaj med prostim narodom; iz ljubljanskega mesta

*

ni pri našem društvu nobene učiteljice.“ (Za katerega je to bolj žalni priklon, al za društvo, ali za učiteljice? *Op. poroč.*)

Preteklo leto je imelo društvo podpornih udov 25, pravih pa 93. Število prvih se je letos za 2 zmanjšalo, poslednjih pa za 9 pomnožilo.

Lanskega leta osorej je imelo društvo v gotovini 155 gld. 54 kr., letošnji dohodki znašajo 94 gld.; skupaj tedaj 249 gold. 54 kr. Stroškov bilo je 176 gold. 72 kr. (h katerim je prišteto tudi plačilo za najemnino društvene sobe z 72 gold. 60 kr.). Ostane toraj gotovine še 72 gold. 82 kr.

Dalje je navedel gosp. poročevalec še, katere časnike je imelo društvo naročene, koliko si knjig omislilo; naznanil pa tudi, da nekateri gg. društveniki letne doneske ne odrajtujejo redno, in da kaže vpisna knjiga od l. 1879. do danes teh zastankov uže 125 gold.

Za pregledovalce računov izvoljeni so bili gg. M. Kovšca, J. Levičnik in M. Potočnik.

(Dalje prihodnjič.)

Slovenska Matica.

Vabilo na devetnajsti redni véliki zbor Matice Slovenske

v sredo 5. decembra 1883. ob 4. uri popoludne.

v čitalnični dvorani v Ljubljani.

Red zborovanja:

1. Prvosednikov ogovor.

2. Letno poročilo o odborovem delovanji od 1. maja 1882. do konca oktobra 1883. leta.

3. Račun o društvenem novčnem gospodarstvu od 1. januarija do konca decembra 1882. leta.

4. Volitev treh družabnikov, katerim je v smislu §. 9. a) Matičinih pravil presojati in potrjevati odborov letni račun o novčnem gospodarstvu.

5. Društveni proračun za leto 1884.

Račun za 1882. in proračun za 1884. leto sta gospodom družabnikom v društveni pisarni izložena in jim bosta pri vélikem zboru tiskana na razpolaganje.

6. Dopolnilna volitev odbornikov.

Izvoliti jih je letos 8. Na vrsti, da izstopijo, so 1879. leta izvoljeni gg.: Božidar Raič, Feliks Stegnar, Luka Svetec, Jožef Šuman, Viljem Urbas, Ivan Vavrů; umrla sta gospoda: Jurij Grabrijan in Ivan Šolar.

Ostali odborniki, in sicer tukajšnji, so: Peter Grasselli, dr. Anton Jarc, Karel Klun, Anton Kržič, Franc Levec, Jožef Marn, Maks Pleteršnik, dr. Jožef Poklukar, Andrej Praprotnik, Luka Robič, Andrej Senekovič, Franc Šuklje, Ivan Tomšič, Ivan Vilhar, Matej Vodušek, Franc Wiesthaler, Vilib. Zupančič, dr. Jernej Zupanec; vnanji: Matej Cigale, Andrej Einspieler, Franc Erjavec, Simon Gregorčič, Franc Hubad, dr. Anton Jeglič, Franc Kosar, Janez Majciger, Andrej Marušič, dr. Jurij Sterbenc, Karel Šavnik, dr. Ivan Šust, dr. Jožef Tonkli, Mihael Žolgar.

Vsaj šestnajst Matičinih odbornikov mora po §. 12. društvenih pravil navadno prebivati v Ljubljani. Izstopivši smejo zopet biti voljeni.

Pri volitvi odbornikov in isto tako pri volitvi računskih treh presojevalcev (4. točka) vštevajo se tudi volilni listki takih družabnikov, ki sicer niso mogli sami k zboru priti, pa so vendar volilne listke z lastnoročnim podpisom odboru poslali tako, da ni suma zaradi kake prevare (§. 11. Mat. pr.).

7. Odborovo poročilo o nalogu XVIII. Matičinega vélikega zbora gledé prenaredbe društvenih pravil s predlogom, naj se letnina (§. 2 *b*) od 1884. leta naprej poviša na tri goldinarje.

8. Gg. Fr. Levca, M. Pleteršnika, Andr. Praprotnika, A. Senekoviča, Frana Šukljeja, Ivana Tomšiča, M. Vodušeka, Fr. Wiesthalerja, Vilib. Zupančiča nasvet o naslednjih prenaredbah društvenih pravil:

Mesto „Véliki zbor“ naj stojí povsod dosledno „Občni zbor“.

§. 11. Mesto: „so vendar svoje volilne listke . . . prevare“, naj stoji: „so vendar svoje volilne listke odboru svojeročno podpisane poslali; tudi pri občnem zboru osobno navzočni družabniki morajo volilne listke svojeročno podpisane oddati“.

Mesto odstavka „Odbor“ §. 12—15 incl. naj stojí:

Uprava.

§. 12. Občni zbor voli 20 odbornikov, in sicer posebej a) 15 v književni odsek, od katerih jih mora vsaj 10 stanovati v Ljubljani, b) 5 v gospodarski odsek, ki pa morajo vsi svoja stanovališča imeti v Ljubljani.

§. 13. Književni odsek se ponavlja tako, da vsako leto izstopi 5 najstarejših odbornikov, kateri se pa smejo zopet voliti. Za prvi dve leti odloča žrebanje.

Gospodarski odsek se voli na novo vsako četrto leto. Izstopivši člani gospodarskega odseka se smejo zopet voliti.

Ako kateri odbornik, predno poteče njegova opravilna doba, izstopi iz odbora, pozove se za ostali čas na njegovo mesto ón, ki je imel v zadnjem občnem zboru za izvoljenimi največ glasov.

§. 14. Oba odseka se shajata v skupno sejo:

a) da volita prvosednika in blagajnika — vsakega na 1 leto — tajnika pa na 3 leta;

b) da sklepata v vsakem slučaji, kedar oba odseka v skupno sejo pozove prvosednik, oziraje se na posebno važnost kakega predmeta, ali kedar skupne seje zahteva četvorica književnega, oziroma dvojica gospodarskega odseka.

Sicer opravlja vsak odsek svoj delokrog nezavisno drug od drugega. Vsak odsek tudi izmed sebe voli svojega načelnika.

§. 15. Prvosednik, kateri mora bivati v Ljubljani, zastopa društvo v pravnem oziru, podpisuje z jednim svojih namestnikov vsa društvena pisma in razglasila, predseduje skupnim sejam ter ima pravico, predsedovati tudi vsaki seji posameznih odsekov.

Načelnik književnega odseka je njegov prvi, načelnik gospodarskega odseka njegov drugi namestnik.

§. 16. Da so odborovi sklepi veljavni, treba, da je v vsakem odseku razun prvosednika, oziroma njegovega namestnika navzočna nadpolovična večina odbornikov ter da za predlog glasuje nadpolovična večina navzočnih odbornikov.

Ako so glasovi enako razdeljeni, odloča prvosednik.

Odbor Matice Slovenske

v Ljubljani dne 20. novembra 1883.

Ivan Vilhar, odbornik in blagajnik. *Peter Grasselli*, prvosednik.

Zabavne stvari.

Podoba.

Povést.

Ruski spisal N. V. Gogolj. Preložil L. G. Podgoričan.

II.

(Dalje.)

„Vse to se mu je zdelo neumljivo čudno. Po tem dogodku se je v njegovem značaji pokazala znatna zmena: čutil je nepokoj, strah, da sam ni znal, zakaj, naposled pa je vdal se činu takemu, kakoršnega bi ne bil nihče pričakoval od mojega očeta. Uže nekoliko časa so enega izmed njegovih učencev proizvodi ná-se opozarjali majhno število umeteljnostnih prijateljev in poznavalcev. Moj oča je zmérom v njem videl nadarjenost, zato je kazal mu svojo posebno naklonjenost. Nenadoma pa je v njem vzbudila se zavist do njega. Nestrpna mu je bila splošna priznava in sodba. Naposled je na dovršenost svoje bridkosti zvedel, da so njegovemu učencu naročili, naj namala obraz v novo zgrajeno cerkev. Bolelo ga je to. „„Ne, ta golobradec ne smé zmoči!““ — opomnil je — „„zgodaj, brate, izumil si, da potlačiš starca! — Še, hvala Bogu, imam moči! Skoro se preverimo, kateri katerega zmore.““

„Očiti in v duhu častni človek je upotrebil spletke in lisičnosti, ki je doslé črtil jih zmérom; naposled je s tem pripridil to, da so razpisali obraz — in smeli so sè svojimi proizvodi pokazati se tudi drugi umeteljniki. Zaprl se je v svojo sobo in goreče je lotil se svojega čopiča. Hotel je zbrati vse svoje močí, ves svoj um. A res je to bilo eno njegovih najlepših del. Nihče ni dvomil, da ne bi on dobil prvenstva. Razstavili so obraze, a vsi so bili v primeri z njegovim obrazom, kakor dan pa noč, a nenadoma je eden izmed navzočih udov, če se ne motim, nekov duhovnik, opomnil nekaj, kar je prosunilo vse. „„„„V umeteljnikovem obrazi je mnogo nadarjenosti““““ — dejal je — „„„„a v obličji ni nič svetega; temuč narobe je, nekaj peklenskega ima obraz v očéh, kakor bi bil nekov nečist čut vladal živopiscu roko.““““

„Vsi so gledali, a preverili so se o resnici teh besed. Moj oča je planil pred svoj obraz, zato da bi sam prepričal se o tej razžaljivi opomnji, a o strahu je opazil, da je skoro vsem obrazom dal skopuhove očí. Gledale so vražje žalostno, da je sam nehoté zdrznil se. Zavrgli so obraz, a moral je na svojo nepopisljivo jezo slišati, da je prvenstvo dobil njegov učenec.“

„Ni lahko popisati, kako razkačen se je vrnil domú. Malo je manjkalo, da ni otepel moje matere, da ni razpodil otrok, strl čopiča in razbil kamena, strgal je sè stene skopuhovo podobo, zahteval nož, ukazal, naj zakurijo ogenj v peči, hotel je obraz raztrgati na kosce in sežgati ga. O tej razkačenosti ga je zalotil prijatelj, ko je bil stopil v sobo, tudi živopisec, veseljak, zmerom zadovoljen sam sè seboj, nikoli ni ubijal se z dalekimi željami, veselo je delal vse, kar je prišlo mu na vrsto, še veselejše pa je loteval se obeda in pirogov.“

„„„„Kaj delaš? — kaj hočeš zapaliti?““““ — povprašal je in stopil k podobi. „„„„Saj je to eden tvojih najlepših proizvodov. To je skopuh, ki je nedavno umrl; da, prav on je to. Za Boga, zadel si ga popolnoma. Resnično nikoli nobene očí niso gledale tako, kakor gledajo le-te.““““

„„Preverim se, kako bodo gledale v ognji!““ — opomnil je oča in uže je pripravljal se, da bi podobo vrgel v ogenj.

„„„„„Nikar, za Boga!““““ — vskliknil je prijatelj in prijel ga — „„„„„raji jo oddaj meni, če so ti nje očí tako zoprne.““““

„Oča se je branil iz početka, naposled pa je vdal se, a veseljak je, nenavadno vesel tega dara, podobo odnesel domú.“

„Po njegovem odhodu je moj oča čutil, da je pomirjen. Kakor bi bilo s podobo vred neko težko breme zvalilo se z njegovih prsi, tako je zdelo se mu. Čudil se je sam svojemu zlobnemu čutju, svoji zavisti in očiti zmeni svojega značaja. Ko je premišljal, kako se vêde, žalostna je bila njegova duša in ne brez notranje bolesti — vskriknil je: „„Da, to je Božja kazen; moj obraz je bil vreden, da je sramota zadela ga! Izmislil sem si ga, zato da bi pogubil brata. Vražje čutje, zavist je vladala moj čopič, vražji čut je moral izražati se v njem.““ Nemudoma je šel iskat svojega bivšega učenca, čvrsto ga je objel, krivico popravil vpričo njega. Delo mu je zopet kakor popreje šlo od rok, ali zamišljenost je često prikazala se mu na obraz. Molil je mnogo, često je bil molčeč in ni tako ostro govoril o ljudéh; omečila se je nekako tudi njegovega značaja neuljudna vnanjost. V kratkem času ga je še bolj pretresnila neka okolnost. Uže dolgo časa ni videl svojega prijatelja, ki je bil podobo sprosil ga. Uže je pripravljal se, da ga pohodi, kar ta sam nenadoma stopi v njegovo sobo. Po nekolikih medsobnih besedah in vprašanjih je opomnil: „„„„„Nu, brate, znal si, zakaj si hotel sežgati podobo. Da bi vrag pozobal jo, nekaj strašnega je v njej .... Jaz ne verujem v strahove, ali govori, kar hočeš, v njej tičí neka peklenska moč.““““

„„Kaj?““ — povpraša moj oča.

„„„„„I nu, kar imam podobo obešeno v svoji sobi, čutim tako tesnobo .... skoro — kakor bi hotel zaklati koga. Svoje žive dni nisem znal, kaj je noč brez spanca, zdaj pa sem skusil ne le nočí brez spanja, temuč tudi nekake sanje ... sam ne morem povedati, ali je to sen ali kaj druzega: prav kakor bi pošast dušila te — in ta prokleti starec zmirom miglje pred očmí, s kratka: ne morem ti povedati, kako mi je. Tako še nikedar ni bilo mi. Blel sem, kakor blazen, vse te dni; čutil sem nekovo bojazen, strahoma sem čakal nečesa. Čutim, da ne morem nikomur ziniti nikakoršne vesele, očite besede, zdi se mi, kakor bi poleg mene sedel kak vohon. A kar sem podobo oddal sorodniku, ki poprosil me je, čutim, da je nenadoma nekov kamen zvalil se mi raz prsi, čutim se veselega, kakor vidiš. Nu, brate, namalal si bil hud ...!““““

„To pripovest je moj oča poslušal napeto pozorno, a naposled je vprašal: „„A sedaj ima podobo tvoj sorodnik?““

„„„„„A sorodnik! — ni mogel strpeti““““ — odgovoril je — „„„„„kakor bi se bila samega skopuha duša preselila vá-nj: stopa iz okvira, šeta se po sobi, a kar pripoveda moj sorodnik, tega ne more umeti človek. Jaz bi veroval, da je blazen, da sam nisem skusil tega nekoliko. Prodal jo je nekomu, ki zbira obraze, ali tudi ta ni mogel gledati je, zato je oddal jo nekomu drugemu v roko.““““

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Slatine na Rumunskem meseca oktobra. *) — Letina se je pri pšenici in ječmenu letos le srednje obnesla; pri koruzi bila je celó slaba, in to so razun sená, katerega smo imeli veliko, poglavitni pridelki naše de-

*) Srčna Vam hvala! Vred.

žele. Izvažalo se je žita do zdaj prav malo; amerikanski trg, potem pa zeló dobra žitna letina v Banatu so rumunskemu izvažanju žita zeló na škodo.

Vina pridelali smo letos, enako slovečemu l. 1879., veliko in dobrega. V vinogradih pri Dragašani v okraji Olt samih pridelalo se je nad dva milijona veder, med temi pridelal je prefekt in razumen véliki posestnik Dimitriu Simolescu v svojih vinogradih, ki obsegajo 300 oralov, nad 200.000 vadrov. Sadje obrodilo je bogato, posebno poletne in zimske češplje, iz katerih se kuha žganje „Zuika", brez katere Rumunec ne more prebiti.

V Brejoi-u, kjer imamo svoje poglavitne naprave in pa naše črne gozde v gorovji pri reki Lotiú, imam vsajenih od l. 1879. okoli 20 jablan in hrušek iz kmetijskega vrta na Poljanah v Ljubljani; to sadje je gledé dobrote in lepote tako, da bi mu bila vsaka hvala premala.

Pšenica prodaja se tukaj Chila mare, to je, 400 ok (po 1·27 kil) po 70 do 80 frankov (po 45 krajc.), ječmen po 45 do 50 frankov in stara koruza po 50 do 60 frankov, žito postavljeno na kolodvor ali na brodarske postaje donavske.

Vino prodaja se vadro (10 ok) po 2 do 6 frankov, kakor je dobrota.

Goved, katere je leta 1879. vsled kuge poginilo nad 75%, se je zdaj zopet popolnem zaredila in cena goved je zavoljo zaprtja meje avstrijske padla. Vol za zaprego veljá 3 do 4 napoleondore (24 do 32 gold. v zlatu), krava veljá 12 do 20 gold. zlatega denarja. Pitane živine skoraj ni v deželi, ker onih, ki se spitajo v tovarnah za žganje špirita, je komaj vredno omenjati. Goved pripeljava se s paše naravnost v mesnico. Samo po sebi se razume, da tako meso ni nič posebnega. Jaz s svojo družino skoraj celo leto ne jem govedine.

Pri nas imamo v letu tri dobe za jedi: od vseh svetnikov do konca svečnika prav dobro prešičevino, pitane purane in gosi; od meseca sušca naprej tri mesece jagnjetino in ves drug čas kuretnino, in pri tem se počutimo prav dobro.

V jeseni moglo bi se sila veliko ovčjega mesa dobiti, toda, ker je skoraj po nič, jedó ga le najubožnejši ljudje. Na sto tisuče ovac se zdaj v jeseni pokolje, da se v Suhanah pridobiva iz njih loj za kupčijo, in pri tem se meso s kostmi vred popolnem zavrže oziroma vniči. Kónj je veliko v deželi in domači padli so v ceni na 3 do 5 napoleondorov. Konji so mali, pa zeló strajni, bodi-si v pripregi ali za jahanje

Fr. Schollmayr.

Iz Gorice 26. nov. (Izv. dopis.) V torek, 20. t. m. je umrl v Gorici č. g. Matevž Pirc, prvostolni vikar, 78 let star. Rojen 7. septembra 1805. v Črnem Vrhu na Kranjskem, posvečen v mašnika 19. avgusta 1832., je služboval v Gorici 36 let, in se je skazal v tej dolgi dobi ves čas kot jako marljivega delavca v vinogradu Gospodovem. V ta namen in pa v povzdigo vedno dragega mu naroda slovenskega je pridabljal takoj od začetka in do konca življenja na Goriškem ude družbi sv. Mohorja. V tem oziru ima on neprecenljive zasluge za naš narod. Ko je pri nas še vse spalo, se je on zanimal za razvoj slovenskega slovstva, in mu je bil vedno zvest podpornik kot naročnik in kupovalec domačih časnikov in knjig. Rad je vabil k sebi nadarjeno mladino, jo podpiral in navduševal k marljivemu prebiranju domačih knjig. Tudi je učencem in drugim rad izposojeval primerno berilo iz svoje knjižnice. Kot poverjenik družbe sv. Mohora je imel mnogo znancev in spoštovalcev tudi med našimi kmeti; duhovnike, učitelje in druge izobražene ljudi je pojedine dobro poznal, in nikdor med njimi mu ni zameril, kedar jih je pokaral zarad mlačnosti v narodnem oziru. Kakor je bil priljubljen v mestu med družinami, kamor so ga vabili, enako radi so zahajali kmetje in rodoljubi k njemu, ker so vedno kaj novega izvedeli od njega, in so se smeli ž njim prosto pogovarjati o narodnih rečéh. Rad se je pogovarjal o nekdanjih šolah, in ponosen je bil na svojega ožjega sorojaka Cigaleta, kateremu je rad priporočil marljivejše dijake, ki so šli na Dunaj šolat se. S kratka izgubili smo v pokojnem Pircu prezaslužnega narodnjaka, ki bo nam na omenjene strani kot spodbujevalec in razširjevalec domače knjige skoro nenadomestljiv, in bomo jako zadovoljni, ako dobi količkaj vrednega mu naslednika tudi kot vikarja vélike cerkve v Gorici, kajti tu je le malo kedaj slišati besedo božjo v slovenskem jeziku, in temu odrejajo prostor tukaj v pravem pomenu besede — samo za dekle, ki morajo zgodaj k maši ob nedeljah, če hočejo slovensko pridigo slišati. Pa da pustimo to žalostno stran, naj povemo, da je bil četrtek 22. t. m. dan pogreba pokojnega Pirca jako lep in se je udeležilo sprevoda mnogo priprostega ljudstva, pa tudi izobražene gospode. Ker je bil ta dan tudi občni zbor cecilijanskega društva, katerega se je udeležilo veliko duhovnov s kmetov, prišlo je k pogrebu sosebno mnogo duhovščine, ne gledé na to, da je bil navzoč tudi ves prvostolni kapitel in je bil v véliki cerkvi med mrtvaškimi molitvami tudi sam naš knezonadškof. Po vsem tem ni dvomiti, da bodo rodoljubi v obče skrbeli tudi za vreden zunanji spomenik pokojniku, ki je toliko žrtvoval in se trudil za narod slovenski. Naj v miru počiva! — Občni zbor cecilijanskega društva imenoval je za svojega predsednika mons. Fr. Mercina, prvostolnega dekana v Gorici, ki ne ljubi samo, ampak tudi dela na polji cerkvene glasbe. Enako sposobni gospodje na to stran sedé v novem društvu kot odborniki.

Iz Kovorja došel nam je uže pred več meseci dopis, kateri se je bil pa po naključbi založil ravno ob času svečanosti 600letnice. Zato prosimo gospoda p. n. dopisnika, naj nam ne šteje v zeló zakasnenja. Priobčimo dopis zdaj, ker smo ravno brali, da sodnija kamniška išče nekega 25 let starega cigana po imenu Majer zarad umora. Morebiti je ravno tukaj popisana dogodba v zvezi z onim ciganom, za katerim sodnija sledí:

„7. dne meseca julija ob $^3/_4$6. uri pride nagloma deček do mene s prošnjo: prosim, gospod, pridite Fr. Kosjeka, kajžarja in čevljarja na Brezovem, s sv. zakramenti previdet, ker ga je neki cigan vstrelil. Jaz se hitro napravim in hitiva s cerkvenikom k bolniku in kmalu prideva k hiši, katera je le četrt ure od Bistrice. Bolnika najdem v veliki nevarnosti in hudih bolečinah, da ni mogel pri miru biti. Vstreljen je bil v levo roko, trebuh in stegno. Ker pa je malo prej bruhal, bilo je znamenje, da so čeva in znabiti želodec ranjeni. Ko sem ga s sv. zakramenti previdel, pride iz Tržiča zdravnik in pisar od sodnije, pozneje tudi sodniški zdravnik iz Kranja. Izprašujejo ženo in sosede, kako se je to godilo. Tako pripovedujejo: Kakih 15 ciganov, možki in ženske in otroci, so se uže tri dni tukaj potikali, pred nekaj meseci pa celi teden. Cigani so med sabo imeli prepir, in eno ciganko strahovali, katera je pribežala v malin, v katerem je bila sama gospodinja doma. Za njo pridejo cigani in tepejo s palicami ciganko in gospodinjo, poslednjič jih vendar iz hiše spravi. Potem pokliče moža, ki je ravno domu prišel in jih začne z bičem odganjati. Začeli so ga s palicami pretepati. Na to priteče prej imenovani France Kosjek z vilami na pomoč. En cigan potegne dolgo pištolo (karabinar) in ga 15 korakov daljave vstrelí, da precej pade. Cigani na to stečejo. Škoda, da tržiških žandarjev ni bilo doma. Tretji dan, to je, 9. julija, je revež z velikimi bolečinami umrl. Komisija in sekcija je pokazala, da

so bila res čeva ranjena. Ali so jih uže zasačili ali ne, mi ni znano, najbrže ne. To so res dvakrat cigani. Koliko imajo res ljudje pred cigani trpeti. Brez dela hočejo dobro živeti. L. K.“

Iz Ljubljane. (*Shod narodnih poslancev*) bil je preteklo nedeljo v Ljubljani, navzočih bilo je 15 poslancev, vršil se je razgovor o političnem položaji in pokazalo se je popolno soglasje vseh narodnih poslancev. Volil se je klubov izvršilni odbor 7 udov, iz katerega bili so izvoljeni gg. P. Grasselli, dr. K. vitez Bleiweis, Klun, Murnik, dr. Poklukar, prof. Šuklje in dr. Vošnjak. Sklep sam priobči se čez nekaj dni.

— (*Veseli dnevi pri družini gospoda deželnega predsednika barona Winklerja.*) Poroka baronice M. Winklerjeve z g. grofom Pače-om bila je pretekli četrtek v tukajšnji škofijski kapeli. Večer pred poroko zapeli so pevci ljubljanske čitalnice nevesti pod oknom. — Dva dni po poroki praznovala je družina gospoda predsednika god preblagorodne gospé predsednikove; 30. dne pa god ljubljenega našega predsednika gospoda barona Andreja Winklerja.

— (*Beseda v spominj pokojnega očeta dr. Jan. Bleiweisa*), priredjena preteklo nedeljo v ljubljanski čitalnici, vršila se je v napolnjenih in okinčanih prostorih čitalničnih. Navzoč bil je gospod deželni predsednik baron Winkler in veči del deželnih naših poslancev, ki so prišli na ta dan popoludne v razgovor v Ljubljano. Tudi lepega spôla bilo je zeló veliko navzočega. Muzikalni del „besede“: zbori, samospev Medenov in pa sviranje godbe vojaške vršilo se je lepo, lepi svečanosti primerno. Žal nam je, da istega ne moremo trditi o slavnostnem govoru, ker bil je govor sicer v glavni osebini poln zaslužene hvale na pokojnega našega vodjo, toda namešan s prav neumestnim pikanjem in žaljenjem naše vlade in pa najodličnejših prijateljev pokojnega. Upamo pa, da odbor čitalničin skrbi za to, da si gosp. dr. Tavčar poišče v prihodnje drug prostor za svoje politične polemike. — Slovesnost v spominj nenadomestljivega očeta, čegar neumrli duh je znal s čudovito modrostjo editi vse Slovence, gotovo ni mesto za to, da se žalijo najiskrenejši častitelji njegovi in to možje, kateri so ga dolga leta zvesto podpirali pri njegovem vzvišenem delu ter ga v „boji“ in pri mirnem delovanji nekoliko bolj zaupljivo in bolj pozorno opazovali, kakor marsikdo onih, ki ga slavi še le, odkar ljubljenca našega žalibog več ni med nami.

— (*Glavni odbor družbe kmetijske*) zboroval je preteklo nedeljo dne 25. t. m. ter je sklepal o državnih podporah, izrekoma rešile so se prošnje za plemenne ugoviške ovce in brave. Prošnjikov oglasilo se je:

z Gorenjskega	18
iz Dolenjskega	19
iz Notranjskega	2
skupaj	39

Po poročilu gospoda podpredsednika v Ugovicah nakupil je za poslanih mu 250 gold. 21 ovnov (bravov) in 4 ovce, katere se pripeljejo v deželo krog srede meseca decembra.

Pri rešitvi prošenj oziralo se je sicer na vse kraje, bolj pa na one, v katerih je po ugodnejših pašah ovčjereja uže zdaj bolj pomenljiva.

Privolili so se plemenni ovni oziroma ovce sledečim prošnjikom: Mariji Zavašnik z Lipelj v Gornjem Tuhinju 1 oven, — Andreju Sršenu s Sel v Gornjem Tuhinju 1 oven, — Francu Ocepku s Potoka pri Vačah 1 oven, — Antonu Klincu s Kleneka pri Vačah 1 oven, — Matiju Vidmarju s Kobilšeka pri Št. Lambertu 1 oven, — Boštijanu Čebašeku s Kurešeka pri Želimljah 1 oven in 1 ovca, — Matiji Vidmarju z Jame pri Žužemberku 1 oven in 1 ovca, — Janezu Alojziju Jakliču iz Šmartna pri Litiji 1 ovca, — Gasparju Novaku s Hrastnika pri Trojani 1 oven, — Janezu Peternelu iz Jaredoline pri Žireh 1 oven, — Janezu Poklukarju s Krnice pri Gorjah 1 oven in 1 ovca, — Mihi Dežmanu s Podhoma pri Gorjah 1 oven, — Janezu Janu s Podhoma pri Gorjah 1 oven, — Janezu Bodljaju z Brezij pri Kavorji 1 oven, — Janezu Zupanu s Hraš pri Lescah 1 oven, — Jakobu Valantu s Hlebec pri Lescah 1 oven, — Antonu Poharju s Polč pri Begunjah 1 oven, in Janezu Gogalji s Studenčič pri Lescah 1 oven.

Ako bi se pa prignalo več ovnov ali ako bi preostajali, namenjen je še Francu Dežmanu s Hraš pri Lescah 1 oven, in Francu Bonči z Zadloga pri Črnem Vrhu 1 oven.

— (*O dogodbah pri občnem zboru družbe kmetijske*) poročali smo na kratko uže pred tednom in povdarjali, da se je v občno začudenje vdeležilo tega zborovanja do zdaj še nezaslišano veliko število pristašev Dežman-Schreyevih, ki so pri volitvi tajnika glasovali vsi za popotnega učitelja Kramerja. — Od kod ta izredna prikazen v kmetijske družbe občnem zboru, pojasnuje nam deloma še le kasneje zanesljivo poročilo, da je Kramer malo časa pred občnim zborom dolgo konferiral pri Dežmanu, pri občnem zboru pa za volitev odbornikov v glavni odbor delil listo, na kateri so bili med drugimi baron Lichtenberg, dr. Schindler in dr. Eisel, ne pa g. dr. Poklukar, ne g. Souvan in ne g. Fr. Vičel.

Pri tej priliki prisiljeni smo, kakor nam je sicer neljubo, označiti ravnanje „Slov. Nar.“, ki je za volitev tajnikovo priporočal g. Kramerja. — „Slov. Nar.“ namreč bolehnost gosp. predsednika družbe barona Wurzbacha porabi v to, da ga osebno napada, akoravno je pokojni dr. Bleiweis, enako pa tudi vsi drugi narodni odborniki njemu, političnemu nasprotniku, zmiraj dajali spričevalo popolne nepristranosti v družbi kmetijski. — Nasproti pa je „Slov. Nar.“ popolnem slep za to, s čigavo pomočjo si skuša g. Kramer prilastiti tajništvo, kako je pri občnem zboru delal, tako, da je lahko videl vsak, za barona Lichtenberga, dr. Schindlerja in dr. Eiselna, in kako se je nasprotovalo ravno od tiste strani lani izvolitvi gospoda Murnika, Jeriča itd., letos pa izvolitvi dr. Poklukarja, Souvana itd.

Izid prizadevanja g. Kramerjevega bil je ta, da je pri prvem ne še popolno sklenjenem skrutiniji (dokazano je uže, da so volili tudi neudje) bilo izvoljenih samo šest namesto osem odbornikov in da sta bila zet barona Apfaltrerna, baron Lichtenberg in pa dr. Schindler dobila 50, oziroma 51 glasov. — Zdi se nam potrebno konstatirati to neenakomerno ravnanje omenjenega našega dnevnika, kateremu je tudi lahko znano, da dosedanji gg. narodni udje glavnega odbora to niso bili samo po imenu, pa mu morebiti tudi ni neznano, kako somišljenci dr. Schrey-Dežmanovi vporabljajo kmetijsko družbo in pa celjskega „Kmetijskega Prijatelja“ na južnem Štajarskem.

Skrutinija volitve odbornikov izid, pri katerem se pa ni celó nič oziralo na to, ali so volilci tudi udje družbe ali ne, bil je sledeč: Oddanih listov štelo se je 114, in glasov so prejeli:

gospod c. k. gozdni nadzornik Gol	111	glasov,
„ oskrbnik Neveklovski	96	„
„ deželni inženir Vičel	88	„
„ dr. pl. Wurzbach	87	„
„ poslanec Oton Detela	78	„
„ tajnikov namestnik A. Brus	67	„

kateri so tedaj izvoljeni; dalje so dobili:

gospod poslanec dr. Poklukar 56 glasov
„ Franc Ks. Souvan stareji 54 „
„ živinozdr. dr. Schindler 51 „
„ baron Lichtenberg 50 „
„ Adolf Galle 37 „
„ vitez Gutmannsthal 29 „
itd. — Da pa tudi pri teh volitvah ni bilo vse v redu, priča pred vsem to, da se je dobilo uže nekaj volilnih listov podpisanih z imeni volečih, ki pa niso udje, dalje pa to dokazujejo tudi dogodbe pri volitvi tajnika.

Pri tej volitvi je posebno zanimivo postopanje g. viteza Gutmannsthala in pa g. Dežmana. Prvi predlagal je sam, da se vpelje pri oddajanji listov kontrola. Ta se je vpeljala tako, da so volilci osebno prihajali k mizi predsednikovi, tam povedovali svoje ime in oddajali volilne liste vpričo družbenega predsednika, deželnega glavarja in druzih, odbornik gosp. Brus pa je pisal imena, katera je čul od glasovalcev oziroma ponovljena čul iz ust deželnega glavarja. — Pri vseh teh pripravah pokazalo se je sledeče: Imen glasujočih, zapisanih po g. Brusu bilo je **107**, preštevanje oddanih listov pa je pokazalo oddanih 118 listov. — Pri tem potrjujejo vsi pri oddajanji listov navzoči, da ni verjetno, da bi se bilo pri zapisovanji imen zgrešilo katero imé, popolnem nemogoče pa je, da bi se jih bilo zgrešilo 11, poleg tega pa potrjuje gosp. predsednik, da so mu nekateri gospodje koj siloma tlačili liste v posodo za to pripravljeno. — Od oddanih listov glasilo se je 58 na imé g. Pirca, 60 pa na ime g. Kramerja, po kontrolnem zapisniku imen znašala bi bila nadpolovična večina 54, in to sta dobila oba kandidata. Ker se pa dveh ni volilo, in ker je očividno veči del ostalih 11 glasov prišlo v volilno posodo po napaki, katera stori volitev neveljavno, bilo je po vsem postavno, izreči volitev za neveljavno. — Protest, katerega je zoper to oglasil g. Gutmannsthal in ga podpiral g. Dežman, bil je po vsem brez veljavne podlage in nihče bi ne bil mogel ugovarjati veljavnosti daljnega postopanja, ako bi se bila volitev tajnikova takoj ponovila. Navzoča večina tega ni hotela storiti, ker je morebiti dobra tretjina pri prvi volitvi navzočih uže odšla, ampak izrekla se je za ponovljenje volitve v novo sklicanem občnem zboru.

— (*Razstava pitane živine, kmetijskega orodja in strojev na Dunaji.*) C. kr. kmetijska družba na Dunaji priredi od 4. do 6. aprila 1884. leta v prostorih mestne klavnice pri sv. Marku četrto razstavo pitane živine. Pri tej priliki se bode razstavilo tudi različno kmetijsko orodje in stroji, če se tikajo živinoreje, in sploh vsa premožna sredstva za živinstvo in prevažvanje živine; nadalje mesarsko in sušivsko orodje; raznovrstna krma posebno pitava; razno orodje za hleve in njihovo uravnavo. Razstave take vrste so po navadi zeló mnogo brojno obiskovane, in bi bilo tedaj želeti, da se za omenjeno razstavo oglasi kolikor mogoče dosti razstavljavcev. Vsled tega si dovoljuje odbor, vse lastnike naprositi, da se je s primernimi predmeti udeležé; to tem bolj, ker ležé sedanji razstavni prostori jako ugodno, in ker so vsakemu razstavljavcu v obili in zadostni meri na razpolaganje. Kot darila za nove in posebno pomenljive predmete so določene sreberne in bronaste državne in družbene medalije. Oglasbe naj se pošiljajo na odbor za IV. razstavo pitane živine na Dunaji (Comité für die IV. Mastvieh-Ausstellung in Wien I. Herrengasse 13) do 1. marca 1884. Načrti in oglasilne pôle se dobivajo lahko v pisarni trgovinske in obrtnijske zbornice v Ljubljani.

— (*Dolenjske ceste.*) Kakor včerajšnja uradna „Laib. Zeitung“ poroča iz zanesljivega vira, namerava visoka vlada v kratkem na Dolenjsko odposlati inženirja z nalogom, da ogleda okrajno cesto s Krškega do Kostanjevice, katere uvrstenje med državne ceste se želi, in pa trasiranje ceste čez Gorjance, katero se ima preložiti. Vsled tega se je tudi nadjati, da se bodo spolnile želje prebivalstva, gorko priporočane tudi v deželnem zboru.

— (*Zahvala.*) Preblagorodni gospod c. kr. deželni predsednik Andrej baron Winkler mi je povodom dvojne svečanosti, ki se je danes praznovala v prečastiti njegovi obitelji, poslal **petdeset gold.**, da jih razdelim med uboge. — Usojam se v imeni ubogih za velikodušno to darilo javno izrekati najtoplejšo zahvalo.

V Ljubljani 22. dan novembra 1883.

Mestni župan: Grasselli m/p.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Cesarica vrnila se je z Ogerskega nazaj na Dunaj in ž njo tudi princesinja Valerija.

— Uradna „Wiener Ztg.“ proglasila je včeraj potrjene sklepe delegacij.

— Ministerski predsednik grof Taaffe in še trije drugi ministri bili so te dni v Budapešti pri skupnem ministerskem posvetovanji.

— Levičarski časniki niso nič kaj veseli sklepov ustavaškega shoda v Pragi, opominjajo k složnosti.

Iz Prage. — Preteklo nedeljo prišla sta v Prago k predstavi v novem narodnem gledališči visoka gosta, cesarjevič Rudolf in princesinja Štefanija. Ogledala sta si prostore in priprave natanko; predstavil jima je deželni maršal knez Jurij Lobkovic dr. Riegerja, inženirje in druge vdeležence pri zgradbi novega gledišča, enako tudi skladatelja opere Dimitro, katera se je pela oni večer. Oba visoka gosta izrazila sta svojo zadovoljnost in občudovanje. Drugi dan pa sta se zopet vrnila na Dunaj.

Hrvatska. — Vse kaže na to, da bode vendar-le za bana imenovan baron Fr. Filipović, ker je zdaj ni osebe, katera bi mogla dati poroštvo za stalno dobre razmere med Hrvatsko in Ogersko in bi ob enem vživala vsestransko zaupanje.

Francoska. — Poročila iz Tonkina niso Francozom ugodna. Kitajci napadli so dvakrat tamošnje francoske posadke in vse kaže na to, da hočejo Francoze tam popolnem odriniti. — Francozom pretí tedaj ali draga nevarna vojska ali pa veliko ponižanje in zguba tamošnjih kolonij.

Angleška. — Enaka nevarnost kakor Francozom v Tonkinu, pa pretí Angležem v Egiptu. V Sudanu uničil je „krivi prerok“ začetkom tega meseca po tridnevni, krvavi bitki kedive-evo krog 10.000 mož močno vojsko, in zdaj je baje upor razširjen čez ves Sudan, Hartum pa v nevarnosti, da ga uporniki uničijo. — Tuje države hité sicer rešit svoje državljane in misijone, ali pa bodo Angleži zopet prišli na pomoč kedivu, še ni odločeno. V nevarnosti je Kairo in s tem vsi vspehi lanske angleške vojske.

Žitna cena

v Ljubljani 24. novembra 1883.

Hektoliter: pšenice domače 7 gold. 96 kr. — banaške 8 gold. 91 kr. — turšice 5 gold. 40 kr. — soršice 6 gold. 74 kr. — rži 4 gold. 87 kr. — ječmena 4 gold. 23 kr. — prosa 5 gold. 20 kr. — ajde 4 gold. 87 kr. — ovsa 2 gold. 16 kr. — Krompir 2 gold. 68 kr. 100 kilogramov.

Odgovorni vrednik: **Alojzij Majer.** — Tisk in založba: **J. Blaznikovi nasledniki** v Ljubljani.